

Brussel, 7 november 2025
(OR. en)

14930/25

SPORT 43

NOTA

van:	het voorzitterschap
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	Democratie en transparantie in de sport – <i>Gedachtewisseling</i>

De delegaties vinden in de bijlage een oriënterende nota van het voorzitterschap over bovengenoemd onderwerp, met het oog op de gedachtewisseling in de Raad (Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport) op 28 november 2025.

Democratie en transparantie in de sport*Oriënterende nota van het voorzitterschap*

Sport is niet weg te denken uit de Europese samenleving. Sport is meer dan competitie, resultaten en medailles: sport inspireert, verbindt en verenigt mensen over grenzen, culturen en talen heen. Door vreugde, eerlijkheid, inclusie en respect te bevorderen, helpt sport actieve, gezonde en sociaal geëngageerde burgers te vormen. Er worden bruggen gebouwd, ruimten gecreëerd en verschillen worden opzij gezet bij het nastreven van gemeenschappelijke doelstellingen. Op het terrein en in lokale clubs versterkt sport de gedeelde identiteit en cohesie, waaruit blijkt dat fair play en respect voor regels de fundamenteën van democratisch burgerschap zijn. Als echte school voor de democratie bevordert sport integriteit, verantwoordelijkheid en participatie, waardoor het sociale weefsel waarop onze samenleving rust, wordt versterkt.

Op deze basis is een Europees sportmodel ontwikkeld. Het stoelt op de overtuiging dat sport niet alleen moet entertainen, maar ook onze gedeelde waarden van democratie, transparantie, solidariteit en respect voor de mensenrechten moet hooghouden. Deze beginselen vormen de hoekstenen van vertrouwen en legitimiteit in de sport. Zonder deze beginselen dreigt de sport zijn verbindende rol als constructieve kracht voor het goede in de samenleving te verliezen. Daarom heeft het Deense EU-voorzitterschap ervoor gekozen om in deze politieke discussie democratie en transparantie in de sport centraal te stellen.

De gezamenlijke verklaring over transparantie, democratie en mensenrechten in het werk van internationale sportfederaties, die in 2021 door Denemarken en de Noordse landen werd geïnitieerd, was een belangrijke mijlpaal. De verklaring, die aanvankelijk door 23 Europese landen werd ondertekend en nu door in totaal 38 landen wordt onderschreven, bevordert open en democratische besluitvorming en dient als een nuttig referentiekader in nationale en internationale discussies voor sportorganisaties, die een belangrijke verantwoordelijkheid dragen bij de implementatie en handhaving van beste democratische praktijken. Democratische en transparante waarden zijn nu stevig verankerd in het sportbeleid van de EU, van het Witboek sport (2007) en het Verdrag van Lissabon uit 2009 tot de EU-werkplannen voor sport en het Erasmus+-programma, die allemaal goed bestuur versterken en de maatschappelijke rol van sport in de Europese samenwerking verankeren.

Ondanks deze vooruitgang blijven er ernstige uitdagingen bestaan. Veel internationale sportorganisaties kampen nog steeds met democratische tekortkomingen, waarbij beslissingen met verstrekende gevolgen worden genomen zonder dat de aangesloten organisaties, atleten of het maatschappelijk middenveld daar daadwerkelijk bij worden betrokken. Ook de transparantie blijft ontoereikend, bijvoorbeeld bij de toekenning van de rechten voor het organiseren van evenementen, waarbij onduidelijke criteria en ondoorzichtige stemprocedures het risico op corruptie en ongepaste beïnvloeding vergroten. Intussen dient sport nog steeds als instrument voor zogenaamde ‘sportswashing’, waarbij regimes grote evenementen aangrijpen om hun reputatie op te poetsen en de aandacht af te leiden van ondemocratische processen en mensenrechtenschendingen.

Bovendien zien we de dreiging van onafhankelijke gesloten competities (breakaway leagues), commerciële ondernemingen die zich niet volledig aansluiten bij de onderliggende waarden van een Europees sportmodel. Gesloten competities zonder promotie- en degradatiestructuren ondermijnen de solidariteit tussen grote en kleine clubs, verbreken de essentiële banden tussen de amateursport en de topsport en hollen de openheid en eerlijkheid uit die centraal staan in de Europese sporttradities. Ook het uitwijken van Europese competities naar niet-Europese platforms voor commerciële doeleinden kan de culturele en sociale banden tussen clubs, fans en gemeenschappen verzwakken. Wanneer sport uit zijn natuurlijke context wordt gehaald, dreigt hij zijn fans te vervreemden en zijn rol in het behoud van de lokale en nationale identiteit te verliezen.

Als deze ontwikkelingen zich voortzetten, bestaat het risico dat sport zijn legitimiteit bij het grote publiek verliest. Het vertrouwen van het publiek hangt af van de overtuiging dat wedstrijden op een gelijk speelveld worden gespeeld en dat beslissingen op een eerlijke democratische basis worden genomen. De verdediging van een Europees sportmodel vergt een actieve inspanning. De EU, haar lidstaten en sportorganisaties moeten hun gehechtheid aan de waarden van een Europees sportmodel opnieuw bevestigen, open competities ondersteunen en de solidariteit tussen het amateur- en het topsportniveau behouden.

Het model verdedigen betekent transparantie en integriteit handhaven, ervoor zorgen dat toegang tot competities en sportresultaten gebaseerd zijn op verdienste, niet op financiële exclusiviteit of gesloten systemen. Deze transparantie, verankerd in promotie- en degradatiestructuren, is wat de meeste Europese sporten onderscheidt van commercieel gedreven formats. De erkenning van de autonomie van de sport door de EU en haar lidstaten mag ons niet zelfgenoegzaam maken; wij moeten actief blijven, voortdurend de dialoog aangaan en streven naar constante verbetering. Er moet een krachtig standpunt worden ingenomen tegen het voor commerciële doeleinden verplaatsen van Europese competities naar buiten Europa, waarbij opnieuw wordt bevestigd dat de culturele en sociale waarde van sport niet mag worden gereduceerd tot een verhandelbaar goed.

De toekenning van de rechten voor het organiseren van grote evenementen is een ander gebied waarop transparantie en legitimiteit moeten worden versterkt. Beslissingen moeten gebaseerd zijn op duidelijke, openbare criteria, en kandidaat-gastlanden moeten worden beoordeeld op hun staat van dienst op het gebied van mensenrechten, bestuursnormen en persvrijheid. De afgelopen jaren hebben klokkenluiders en onafhankelijke onderzoeken aan het licht gebracht hoe de toekenning van toernooien kan worden beïnvloed door ondoorzichtige besluitvorming, gebrek aan toezicht en manipulatie van het publieke debat, zoals het surveilleren van journalisten en het controleren van informatie om kritiek te onderdrukken. Dergelijke ervaringen benadrukken de risico's van minder controle op transparantie en verantwoordingsplicht, en tonen aan dat openheid, vrijheid van meningsuiting en onafhankelijk toezicht dringend niet-onderhandelbare voorwaarden moeten worden bij de toewijzing van en het toezicht op internationale sportevenementen.

Daarom is het, zodra de beslissingen over het organiseren van evenementen zijn genomen, van essentieel belang dat de stemmen volledig openbaar worden gemaakt en dat er transparante follow-upprocessen plaatsvinden, naast onafhankelijk toezicht en duidelijke eisen voor de sociale en ecologische gevolgen van het evenement op lange termijn.

Het versterken van de democratie en de transparantie in de sport gaat echter veel verder dan de rechten inzake het organiseren van evenementen. Het gaat om het dagelijks bestuur van federaties, clubs en verenigingen, hoe financiële stromen worden beheerd, hoe atleten worden beschermd en ondersteund, en hoe informatie wordt gedeeld. Het betekent ook dat we degenen moeten steunen die de integriteit van de sport bevorderen – journalisten, klokkenluiders en onafhankelijke deskundigen – wier kritische blik en moed onmisbaar zijn voor het beginsel van de verantwoordingsplicht. Ervoor zorgen dat deze actoren vrij en veilig kunnen opereren, is een essentieel onderdeel van democratisch bestuur in de sport.

Geen enkel land of geen enkele organisatie kan deze veranderingen alleen tot stand brengen. Vooruitgang hangt af van sterke allianties tussen gelijkgestemde staten, steun voor internationale sportfederaties bij de hervorming van hun bestuurspraktijken, en de ontwikkeling van praktische instrumenten en normen voor openheid en verantwoordingsplicht. Het bevorderen van onderwijs en mediawijsheid binnen het sportecosysteem is even belangrijk om kritische en onafhankelijke berichtgeving te versterken en om manipulatie en controle van het discours tegen te gaan.

Door collectieve inspanningen kunnen de EU, haar lidstaten en sportorganisaties ertoe bijdragen dat transparantie en democratie de regel worden in de internationale sportwereld, in plaats van de uitzondering. Sport verenigt ons, maar de sport heeft ons ook nodig. Er is een sterke, democratische en gemeenschappelijke Europese stem nodig om de integriteit van de sport te verdedigen en zijn rol als verbindende kracht in de samenleving te vrijwaren.

Alle lidstaten wordt derhalve verzocht zich te buigen over de volgende vragen:

1. Hoe kunnen de EU en haar lidstaten internationale sportfederaties zo doeltreffend en concreet mogelijk ondersteunen bij het versterken van de democratie, transparantie en integriteit in bestuursstructuren, bijvoorbeeld door middel van gezamenlijke Europese beginselen voor goed bestuur waarin duidelijke normen en verwachtingen worden gelegd?
2. Hoe kunnen de EU en haar lidstaten het Europese sportmodel, met waarden als open competities, solidariteit tussen alle sportniveaus en maatschappelijke verantwoordelijkheid, zo krachtig mogelijk verdedigen en bevorderen, en tegelijkertijd iets doen aan onafhankelijke gesloten competities (breakaway leagues) en de verplaatsing van Europese competities?

U wordt verzocht zich aan een spreektijd van maximaal drie minuten te houden.